

La filla de l'amant
A.M. HOMES

LA FILLA DE L'AMANT

Recordo la seva insistència perquè anés a la sala d'estar i segués, i que la sala fosca semblava tot d'una amenaçadora, que jo era dreta a la porta de la cuina amb una rosquilla de gelea i que mai no menjo rosquilles de gelea.

Recordo no saber; primer pensar que passava alguna cosa molt dolenta, suposant que era la mort: algú havia mort.

I aleshores recordo saber.

Nadal de 1992, vaig a casa, a Washington capital, a veure la meva família. La nit que arribo, just després de sopar, la meva mare diu:

–Vine a la sala d'estar. Seu. Hem de dir-te una cosa.

El seu to em fa posar nerviosa. Els meus pares no són gens formal: ningú no seu a la sala d'estar. Sóc dreta a la cuina. El gos té el cap aixecat i em mira.

–Vine a la sala. Seu –diu la meva mare.

–Per què?

–Hi ha una cosa que hem de dir-te.

–Què?

–Vine i t'ho direm.

–Digueu-m'ho ara, des d'aquí.

–Vine i t'ho direm.

–Digueu-m'ho ara, des d'aquí.

–Vine –diu tot donant uns copets al coixí al costat d’ella.

–Qui s’ha mort? –pregunto, aterrida.

–No s’ha mort ningú. Tothom està bé.

–Doncs què passa?

Es queden en silenci.

–És sobre mi?

–Sí, sobre tu. Hem rebut una trucada. Algú et busca.

Després de tota una vida passada pràcticament en un programa de protecció de testimonis, m’han descobert. M’aixeco sabent una cosa de mi mateixa: sóc la filla de l’amant. La meva mare biològica era jove i soltera; el meu pare, més gran i casat, amb una família pròpia. Quan vaig néixer, el desembre de 1961, un advocat va telefonar als meus pares adoptius i els va dir:

–El seu paquet ha arribat, i ve embolicat amb cintes roses.

La meva mare es posa a plorar:

–No cal que hi facis res, pots deixar-ho estar i prou –diu, intentant alleujar-me de la càrrega–. Però l’advocat va dir que li agradaria parlar amb tu. No podria haver estat més amable.

–Torneu a explicar-m’ho: què va passar?

Detalls, minúcies, com si els fets, l’acció i la reacció de preguntes plantejades i respostes, hi hagin de donar sentit, hi hagin de donar ordre, forma, i la cosa que més hi manca: lògica.

–Fa unes dues setmanes ens varen telefonar. Era l’Stanley Frosh, l’advocat que va encarregar-se de l’adopció, que telefonava per dir que havia rebut una trucada d’una dona que li va dir que si tu volies posar-te en contacte amb ella, ella estaria disposada a saber de tu.

–Què significa això de «disposada a saber de tu»? Vol o no vol parlar amb mi?

–No ho sé –respon la meva mare.

–Què va dir en Frosh?

–No podria haver estat més amable. Va dir que havia rebut aquesta trucada, el dia abans del teu aniversari, i no estava segur de què voldríem fer nosaltres amb la informació, però pensava que havíem de tenir-la. T'agradaria saber el nom d'aquella dona?

–No –responc.

–Vam discutir fins i tot si t'ho dèiem o no –explica el meu pare.

–Ho vau discutir? Com podríeu no dir-m'ho? No és informació vostra. I si no m'ho haguéssiu dit i us hagués passat alguna cosa i aleshores jo ho hagués descobert més endavant?

–Però si ja t'ho estem dient –respon la meva mare–. El senyor Frosh diu que pots trucar-li quan vulguis.

Ofereix Frosh com si parlar amb ell hagi de fer alguna cosa; com ara arreglar-ho.

–Això va passar fa dues setmanes i no m'ho dieu fins ara?

–Volíem esperar-nos fins que fossis a casa.

–Per què us va telefonar en Frosh? Per què no em va telefonar directament?

Jo tenia trenta-un anys, una adulta, i continuaven tractant-me com un infant a qui cal protegir.

–Càsum ella –diu la meva mare–, ja s'ha de tenir fetge!

Aquest era el malson de la meva mare; sempre havia tingut por que vindria algú i se m'enduria. Jo havia crescut sabent que aquesta era la seva por, sabent en part que no tenia res a veure amb el fet que se m'enduguessin, sinó amb la seva primera criatura, un fill, que havia mort just abans que jo nasqués. Vaig créixer amb la sensació que en algun nivell

molt bàsic la meva mare mai no es deixaria tornar a lligar amb vincles. Vaig créixer amb la sensació que em mantenien a distància. Vaig créixer furiosa. Temia que hi havia alguna cosa en mi, algun defecte de naixement que em feia repulsiva, impossible de ser estimada.

La meva mare se'm va acostar. Volia abraçar-me. Volia que jo la consolés.

Jo no volia abraçar-la. No volia tocar ningú.

—En Frosh està segur que ella és qui diu que és?

—Què vols dir? —va preguntar el meu pare.

—Està segur que és la dona correcta?

—Em sembla que està força segur que és ella —va dir el meu pare.

La narració fràgil, fragmentada, la dèbil línia de l'argument, la trama de la meva vida, ha estat refosa abruptament. M'enfronto a la divisòria entre la biologia i la sociologia: el collaret químic de l'ADN que de vegades es caragola al voltant del coll com un bonic adorn —el nostre dret de naixement, la nostra història—, i d'altres vegades com un dogal que ens escanya.

Sovint he percebut la diferència entre la persona que era quan vaig arribar i la persona que he esdevingut; estrat sobre estrat que s'amuntega fins que fa la sensació que estic recoberta d'un mal vernís, els plafons barats que folren les parets d'una sala de jocs en una urbanització.

De petita, estava obsessionada amb l'*Enciclopèdia Mundial*, les pàgines d'acetat sobre anatomia, on podies construir una persona, plegant l'esquelet, les venes, els músculs, capa sobre capa, fins que tot s'unia.

Durant trenta-un anys he sabut que venia d'un altre lloc, que havia començat com una altra persona. Hi ha hagut ocasions en què em sentia alleujada pel fet que no sóc dels meus pares, que estic alliberada de la seva biologia; i això ve seguit d'una enorme sensació de diferència, de dolor per com em sento de sola.

–Qui més ho sap?

–Ho vam dir a en Jon –respon el meu pare. Jon, el meu germà gran, el seu fill.

–Per què li ho va explicar? No era una cosa vostra per a explicar.

–No ho direm a l'àvia –intervé la meva mare.

Aquesta és la primera cosa d'importància que han triat de no dir-li: és massa gran, està massa confusa per a ser-los de cap ajut. Podria fer-ne alguna cosa en el cap, combinar la informació amb altra informació, convertir-la en una cosa del tot diferent.

–Pensa en com em sento –diu la meva mare–. Ni tan sols no puc explicar-ho a la meva mare. No em pot consolar de cap manera. És terrible.

La meva mare i jo ens quedem assegudes en silenci.

–Potser no hauríem d'haver-t'ho dit? –pregunta.

–No –responc, resignada–. M'ho havíeu de dir. No es podia triar. És la meva vida, i he de fer-hi front.

–El senyor Frosh diu que pots telefonar-li quan vulguis –repeteix.

–On viu ella?

–A Nova Jersey.

En els meus somnis, la meva mare biològica és una deessa, la reina de les reines, la Directora General, la Directora Financera, la Directora d'Operacions. Bonica com una estrella de cinema, increïblement competent, pot encarregar-se de qualsevol persona i de qualsevol cosa. S'ha forjat una vida fabulosa, com a governadora del món, excepte per una baula que falta: jo.

Dic bona nit i suro en el fus de la història, el mite del meu origen.

La meva mare i el meu pare adoptius no van casar-se fins que el meu pare tenia quaranta anys. La meva mare, vuit anys més jove, tenia un fill, Bruce, d'un matrimoni anterior i que havia nascut amb greus problemes al ronyó. Va viure fins als nou anys i morí sis mesos abans que nasqués jo. Junts, la meva mare i el meu pare, van tenir Jon: durant el part, l'úter de la meva mare es va esquinçar i tant ella com Jon gairebé moriren. Es va realitzar una histerectomia d'emergència i la meva mare no va poder tenir més criatures.

—Va ser una sort que visquéssim —digué ella—. Sempre en vam voler més. Volíem tres criatures. Volíem una nena.

Quan era petita i preguntava d'on venia, la meva mare em deia que jo era de l'Agència del Servei Social Jueu. D'adolescent, la terapeuta sovint em preguntava:

—No et sembla estrany que una agència doni una criatura a una família en què ha mort una altra criatura tan sols sis mesos abans..., a una família que encara està de dol?

Vaig arronsar les espatlles. Semblava alhora una bona idea i una de molt dolenta. Jo sempre tenia la sensació que el meu paper en la família era de guarir coses, de fer que tot estigués bé:

substituir un noi mort. Vaig créixer xopada en dolor. Des del primer dia, en un nivell cel·lular, jo vaig estar de dol permanent.

Hi ha folklore, hi ha els mites, hi ha les dades, i hi ha preguntes que queden sense resposta.

Si els meus pares volien més fills, per què van construir una casa només amb tres dormitoris: qui en compartiria un? Jo donava per suposat que sabien que Bruce moriria. Pot ser que haguessin volgut tres criatures, però van fer plans per a dues.

Quan vaig preguntar a la meva mare per què una agència podria donar-los un nadó tan seguit després que morís un fill, no va dir res. I aleshores, quan tenia vint anys, en una freda tarda d'hivern, vaig insistir-li perquè em donés més informació, detalls. Això jo ho feia en moments de debilitat, ocasions especials com ara el natalici de Bruce, l'aniversari de la seva mort, o el meu natalici: moments en què ella semblava vulnerable, en què jo percebia una escletxa a la superfície. D'on venia jo? No pas a través d'una agència, sinó d'un advocat; era una adopció privada.

—Vam apuntar-nos en les llistes d'agències, però no hi havia criatures disponibles. Ens van dir que el millor que es podia fer era preguntar, fer que la gent sabés que buscàvem una criatura.

Cada terratrèmol d'identitat, cada canvi en l'arquitectura del marc precari que m'he construït, m'enderrocava. Quantes coses encara m'amagaven i quantes estaven oblidades, o perdudes amb el subtil esborrament, la revisió natural del temps?

Vaig tornar a preguntar:

—D'on vaig venir?

—Vam explicar a tothom que buscàvem una criatura i aleshores un dia vam sentir parlar d'un nadó a punt de néixer, i eres tu.

–Com vau sentir parlar de mi?

–A través d'una amiga. Recordes la meva amiga Lorraine?

Va esmentar el nom d'una persona que coneixia d'una sola vegada, feia molt de temps. Lorraine coneixia una altra parella que també volien adoptar una criatura, però va resultar que indirectament sabien qui era la mare: això m'ho van dir com si expliqués alguna cosa, com si saber qui era la mare ho anul·lés i invalidés tot, no perquè hi hagués res de mal en la mare, sinó perquè hi havia de mal a saber-ho.

Ja adulta, vaig preguntar a la meva mare si voldria trucar a Lorraine, si demanaria a Lorraine que telefonés a la gent que d'una manera indirecta sabien qui era la meva mare i els preguntaria qui era ella. La meva mare va dir que no. Va dir: i si la parella tenen altres fills que no saben que són adoptats?

Què té això a veure amb mi? I quina mala llet que algú no hagués dit als seus fills que eren adoptats.

Finalment la meva mare va telefonar a Lorraine, que va dir:

–Deixa-ho estar.

Proclamava que no sabia res. A qui protegia? Què amagava?

La meva mare recordava alguna cosa d'una propietat, alguna cosa d'un nom, però no recordava prou. Per què no se'n recordava? Sembla la mena de cosa que una no oblidaria mai.

–No me'n volia recordar. No volia saber res. Tenia la sensació que havia de protegir-te. Com menys sabés, millor. Tenia por que ella tornaria i intentaria endur-se't.

–D'acord, tornem al principi: vau saber d'una criatura que era a punt de néixer, i aleshores què?

–I aleshores l'advocat del papa va poder posar-se en contacte amb la dona i es van trobar i ell va telefonar-nos i va dir

«és meravellosa, està sana, a banda d'alguns problemes amb les dents»..., em sembla que no tenia bona atenció dental. Vam obrir un apartat de correus i ens van intercanviar unes quantes cartes, i després vam esperar que nasquessis.

–Què deien les cartes?

–No me'n recordo.

Tot ve precedit per «no me'n recordo».

Em repenjo endavant i la subtil pressió provoca un lleuger alliberament d'informació.

–Només una mica d'informació bàsica sobre l'entorn d'ella, la seva salut, i com anava l'embaràs. Era jove, no estava casada. Em sembla que el pare estava casat. Un dels dos era jueu; l'altre, em sembla, podria ser catòlic. Es preocupava molt per tu, volia el millor per a tu i sabia que ella no podia tenir cura de tu. Volia que anessis a una casa especial, una casa jueva. Per a ella era important saber que anaves en un lloc on t'estimarien. Volia que tinguessis totes les oportunitats del món. Em sembla que potser vivia a la part nord de Virgínia.

–Què els va passar, a les cartes?

Imagino un munt molt petit de cartes delicades lligades amb una cinta i enterrades al fons d'un calaix en les profunditats del lligador de la meva mare.

La meva mare fa una pausa, desvia la mirada cap a una banda, com si regirés per la memòria.

–Em sembla que fins i tot va haver-hi una altra carta després que nasquessis.

–On són les cartes?

–Em sembla que es van destruir –diu la meva mare.

–No se us va acudir que potser jo les voldria, que podrien ser l'únic que jo tingués?

–Ens van dir que anéssim amb molt de compte. No vaig conservar res. Ens van dir que no ho féssim. Cap prova, cap recordatori.

–Qui us ho va dir?

–L'advocat.

No la vaig creure. Ho havia decidit ella. La meva mare no volia que jo fos adoptada. Volia que fos d'ella. Tenia por de qualsevol cosa que desafiés això.

–I aleshores què?

–Vam esperar. I el 18 de desembre de 1961 vam rebre una trucada de l'advocat, que va dir «el seu paquet ha arribat, i està embolicat amb cintes roses i té deu dits a les mans i deu als peus». Vam telefonar al doctor Ross, el nostre pediatra, i va anar a l'hospital, va fer-te una mirada, i ens va telefonar. «És perfecta», va dir.

–Què més?

–Tres dies després vam anar a recollir-te.

Vaig conèixer els meus pares en un cotxe aparcats a la cantonada de l'hospital. Seien estacionats en un carrer del centre de Washington enmig d'una nevada, esperant que jo els fos lliurada. Duien roba per vestir-me, per disfressar-me, per començar a fer-me seva. Aquesta recollida i lliurament encoberts els va dur a terme una amiga que va vestir-se expressament amb roba vella i esparracada: la seva disfressa dissenyada per a no atraure l'atenció, per a no donar informació; aquest és un altre detall que no vaig saber fins que havia fet els vint anys. Els meus pares seien al cotxe, amoïnats, mentre la veïna entrava a l'hospital a recollir-me. Això era una missió secreta, alguna cosa podia anar malament. *Ella* –la mare– podria canviar d'idea. Ells esperaven asseguts, i

aleshores aparegué la veïna caminant entre la neu amb el farcell als braços. Va lliurar-me a la meva mare, i els pares em va dur a casa, missió acomplerta.

Només tinc la versió de pel·lícula casolana al cap. Un enorme cotxe passat de moda de 1961. El centre de Washington. Neu. Nervis. Emoció.

La història diu que el meu germà Jon, tan orgullós, tan emocionat per la criatura nova que arribava a casa, era dret al camí amb un cartell que ell i l'àvia havien fet: «Benvinguda a casa, germaneta.» La meva arribada sempre s'ha descrit com si fos un moment màgic, com si una fada hagués bellugat una vareta i hagués declarat la casa guarida, i m'hagués deixat allà, com una penyora, un amulet de bona sort per a arreglar-ho tot, per alçar una mare i un pare del seu dol.

Em van dur pel passadís i em van posar al llit de matrimoni de l'habitació dels pares. Els veïns, les tietes i els oncles, tots van venir a veure'm; un regal, la criatura més preciosa que havien vist mai. Jo tenia els cabells negres i espessos i se m'aixecaven com un coet, tenia els ulls d'un blau brillant.

—Tenies les galtes seductores i rosades..., et menjàvem. Eres perfecta.

Penseu en les diferències en l'expectació; amb una criatura no adoptada, els membres de la família haurien anat de visita a l'hospital. M'haurien vist amb la meva mare, o m'haurien visitat a la sala de neonatologia, localitzant-me en la roda d'identificació de cabassets.

Però aquí comença amb una telefonada: el seu paquet ha arribat i ve embolicat amb cintes roses. El pediatra de confiança és enviat a l'hospital perquè faci una avaluació de la mercaderia: penseu en les pel·lícules on el traficant de drogues

tasta el material abans de donar els diners. Hi ha alguna cosa ineludiblement sòrdida en la manera com es desenvolupa la història. Em van adoptar, adquirir, encarregar i recollir com un pastís a la fleca.

Quan jo tenia vint anys, la meva mare va confessar que l'«amiga» que em va recollir era la veïna del costat. Jo no podia creure que tots aquells anys hagués viscut a la porta del costat d'algú que havia vist la meva mare, que s'hi havia trobat cara a cara.

Vaig marcar el número de casa la veïna.

–Bé, doncs? –vaig dir–. Vas veure la meva mare?

La veïna era cauta.

–Espero que no tinguis intenció de fer alguna cosa amb això –va dir–. Espero que no ho tiris endavant.

M'astorava que aquesta fos la seva reacció. Què li feia por? Que jo trencaria la meva família, la família de la dona, que desfermaria el caos? I jo, i la meva vida, el profund caos que havia estat la meva existència?

–Com era?

–Era bonica. Duia un vestit de xeviot vell i em costava de creure que acabés de tenir una criatura. No semblava que hagués estat embarassada. Estava prima. I duia els cabells en un monyo alt.

Vaig imaginar-me Audrey Hepburn.

–Se m'assemblava?

No recordo què va dir la veïna. Jo sofria la sordesa que es produeix en moments de gran importància.

–Jo duia roba dolenta –m'explicava la veïna–. Vaig dis-fressar-me. No volia que ella sabés res. I ella també estava preocupada perquè ningú no sabés qui era.

La quantitat de misteri que envoltava els procediments era enorme, tot era rerefons i secretisme. Sota la intriga hi havia l'element de vergonya del qual ningú no parlava mai.

–«Si mai em veus, no em reconeguis», va dir la dona. Volent dir que si la veia en una festa o pel centre, havia de fer veure que no la coneixia –va dir-me la veïna.

–Vas tornar a veure-la?

–No, no la vaig veure mai més.

«Si mai em veus, no em reconeguis.» L'única línia de diàleg, l'única citació directa.

Al matí, la meua mare entra a l'habitació amb un bocí de paper; seu a la vora del llit i em torna a preguntar:

–Vols el nom?

No responc. Encara que el vulgui, no puc dir-ho: sembla una traïció.

–És el mateix nom que una amiga teva –diu, com si intentés escalfar-ho, desintoxicar-ho, fer-ho d'alguna manera més agradable al paladar–. Em sembla que té un germà, un advocat que viu a la zona..., en Frosh va reconèixer el cognom.

–Pots deixar-ho a la taula –dic.

Es diu Ellen. Ellen Ballman. Sembla un nom fals: Ballman. Com és ella? Què fa? És llesta?

Una vegada vaig conèixer una dona adoptada la mare de la qual havia tornat i l'havia trobada. La mare era una fotògrafa que viatjava molt. Era encisadora, càlida, respectuosa. Va dir: «Només vull que sàpigues que sóc aquí si em necessites.»

Ellen té un germà que viu a la zona, havia dit la meua mare. Busco l'adreça del germà. Vaig a fer un volt. M'ho estic

emprovant: el concepte de la família biològica. Casa seva és en la meua ruta habitual. Per costum, condueixo per pensar, condueixo de la mateixa manera com altres persones van a córrer. Tinc una rutina regular, fites. He anat amunt i avall d'aquesta carretera durant anys, fixada en l'ondulació dels turons, els llargs camins..., com resulta d'estrany que la casa del meu oncle sigui tan sols a un trencant a l'esquerra.

Maons blancs, molts cotxes, una anella de bàsquet al camí: un tema dolorós. De nena, el que jo volia per damunt de tot era una anella. Cent cops a l'any en demanava una..., i els meus pares, gens esportistes, deien que no. Una anella espatllaria la integritat estètica de la casa. Jo jugava a la casa del costat, jugava carrer amunt, jugava inevitablement fins que algú treia el cap per la finestra i suggeria que me n'anés a casa a sopar.

Aparco davant de la casa de l'oncle; és la primera vegada que he estat a pocs metres d'algú biològicament relacionat amb mi. Sec i els imagino a dins, l'oncle i els seus fills, els meus cosins. Els guarniments de Nadal estan encesos. A través de la finestra veig l'arbre que tenen. Imagino aquest lloc com un de joiós, pròsper. Imagino que d'alguna manera ells són millors que jo..., agafo el cotxe i marxo.

Truco a una investigadora privada, l'amiga d'una amiga..., també adoptada. Li dono la poca informació que tinc.

–Deixa'm un parell d'hores –diu.

Sóc una espia, una caçadora, seguint un rastre. No tinc ni idea de què fer a continuació a banda que vull informació, alguna cosa a què agafar-me abans de continuar. No vull més sorpreses.

La investigadora em telefona.

—La dona que busques no té un telèfon al seu nom a Nova Jersey. I no té un carnet de conduir d'aquí, però sí que és propietària d'una casa a la zona de Washington.

La investigadora em dóna l'adreça. Torno al cotxe. És a prop, molt a prop. De debò vivia tan a prop? És possible que jo l'hagués vista en algun lloc sense saber-ho, en un centre comercial, o un restaurant? Faig voltes a la casa. Sembla buida. Aparco, truco a la porta de la veïna, faig preguntes, parlo amb desconegudes. Què és una desconeguda? Qui és una desconeguda? Podria molt ben ser la meva mare.

—Sap què se'n va fer de la gent de la casa del costat? Van marxar? Té cap idea d'on van anar?

Cul-de-sac.

Vaig a la biblioteca de la meva infantesa, de resums de llibres i treballs de ciències. Busco coses. Sempre estic buscant coses. Agafo un mapa de la ciutat de Nova Jersey on viu ella, trobo el seu carrer. Miro als directoris de telèfons, truco a informació. No res. Per què no hi surt? Viu amb algú? Té un altre nom? És una mentidera? Una delinqüent?

Telefono a Frosh, l'advocat.

—Una carta. M'agradaria una carta —dic—. Vull informació: on va créixer, quins estudis té, com es guanya la vida, quin és l'historial mèdic de la família, i quines van ser les circumstàncies de la meva adopció.

Estic demanant la història de la meva vida. Hi ha pressa en la meva petició; tinc la sensació que he d'afanyar-me i

preguntar tot el que vull saber. Tan sobtadament com ha arribat podria tornar a desaparèixer.

Així que penjo, començo a esperar la carta.

Al cap de deu dies, la carta arriba sense cap fanfàrria. El carter no ve corrent pel carrer i cridant «És aquí, és aquí! Ha arribat la teva identitat!». Ve en un sobre del despatx de l'advocat amb una nota gargotejada de l'advocat que es disculpa per no haver-me-la fet arribar abans. És evident que han obert la carta, que segurament l'han llegida. Per què? Que no hi ha res de privat? Estic empipada però no dic res. No em sembla que hi tingui dret. És una de les complicacions patològiques de l'adopció: les adoptades de fet no tenen drets, les seves vides giren entorn de sustentar els secrets, les necessitats i els desigs dels altres.

La carta està mecanografiada en paper personalitzat, fulls de paper senzills i grisos, el nom gravat a dalt. El vocabulari és estranyament formal, però la carta no està prou elaborada, hi ha errors gramaticals. Ho llegeixo alhora de pressa i a poc a poc, volent absorbir-ho, incapaç d'absorbir-ho. Ho llegeixo i ho torno a llegir. Què m'està dient?

[...] En l'època en què duia aquesta nena no era escaient que una noia tingués una criatura fora del matrimoni. Aquesta fou probablement la decisió més difícil de tota la meua vida. Jo tenia 22 anys i era molt cànvida. La meua mare em va pujar molt protegida i de manera molt estricta.

Recordo quan era a l'hospital amb ella i com la vaig vestir el dia que totes dues vam sortir de l'hospital. Mai no he oblidat els bonics cabells negres i els ulls blaus i els clotets a les galtes. Quan sortia de l'hospital amb la senyora que recollia la nena, encara em veig al taxi i ella que em demana que li doni la criatura. Jo no volia donar-li la nena, tanmateix, sí que em vaig adonar que no tenia els nassos de tenir cura d'ella jo sola. Sí, sempre he estimat aquesta nena i m'ha torturat cada desembre de la meua vida des del dia que ella va néixer que jo no la tingués amb mi.

M'escrui que mirar programes de televisió com el d'Oprah i Maury li donen el coratge i la confiança de fer el pas. Enumera les dades d'on va néixer, en quin carrer vivia de petita, com va créixer. Diu els noms dels seus pares i quan van morir. Diu quina alçada té i quant pesa.

Escrui sobre no oblidar mai.

Cada bocí d'informació sura a través de mi, arrela, s'enterra. No hi ha filtres, no hi ha pantalles. No tinc protecció contra això.

Conclou la carta dient «Mai no m'he casat, sempre m'he sentit culpable per donar aquesta nena.»

Jo sóc aquella nena.

Telefono a l'advocat i demano una altra carta, amb més informació, un historial mèdic, una explicació més detallada de què va passar, què ha fet ella des d'aleshores, i una fotografia seva.

Un dia després, en un atac de pànic, torno a telefonar a l'advocat:

—Ai, me n'he descuidat, podria preguntar-li qui és el pare? No el meu pare, sinó el pare de debò.

Al cap d'uns dies arriba una segona carta, que també han obert.

Suposo que ara, hauria de parlar-te d'en Norman Hecht. Això s'em fa difícil perquè és com fer girar enrere les busques del temps. Vaig anar a treballar per a en Norman al centre de Washington capital quan tenia 15 anys. Treballava per a ell els dijous al vespre i els dissabtes. Durant l'estiu, treballava a jornada completa. En Norman, com saps, era molt més gran que jo. Era molt amable amb mi. La relació va començar d'una manera molt innocent. S'oferia a portar-me a casa amb cotxe i pel camí parlàvem de moltes coses. Aleshores un dia mentre treballàvem va preguntar-me si m'agradaria anar a sopar amb ell. Aquest va ser el començament. Amb 17 anys, va telefonar a la meua mare i li va demanar si es podia casar amb mi. La meua mare va dir: «és massa jove». Ella va penjar el telèfon, va tombar-se de cara a mi i va dir, no vull que tornis a veure aquest home mai més. En aquest moment, jo estava enamorada i res del que ella digués no m'aturaria. Sempre he estat una persona molt decidida. Tossuda, si vols. Així sóc jo. En Norman està casat en aquell moment i em promet que es divorciarà i es casarà amb mi. Això no va ser idea meua, sinó d'ell. Passa el temps, jo em quedo embarassada de la jove dama. Ell pensa que me n'hauria d'anar a Florida. Comprerà una casa per a nosaltres dos. Uns tres mesos després, em sento

molt desgraciada. Torno a Washington. En Norman i jo comencem a tenir disputes. Durant els darrers tres mesos de l'embaràs, vaig estar-me amb la meva mare, a Virgínia, on tenia la casa. Poc abans que nasqués la nena, en Norman va tornar a dir que es casaria amb mi. Va preguntar si podia venir a recollir-me i portar-me a comprar coses per al nadó. Vaig dir-li que no. No vaig telefonar-li quan va néixer la criatura.

Pel que jo sé, en Norman viu a Potomac, Maryland. Té quatre fills. Tots van néixer abans del naixement de la nostra criatura. Era un jugador de la selecció nacional de futbol americà. Pel que jo sé el seu pare era jueu; la seva mare, irlandesa. Només vaig conèixer la seva mare. Era una senyora baixeta i grassona. Molt agradable i molt amable amb mi.

Preguntaves per la meva salut general. Periòdicament sí que tinc problemes de bronquitis. Això es tracta amb medicines. El temps humit no em va bé. Sí que prenc píndoles per a la hipertensió. A banda d'això, estic bé. Sóc curta de vista i tinc les dents fluixes. Totes dues coses heretades, els ulls del meu pare, i les dents de la meva mare.

Acaba la segona carta: «...Em fa molta por sentir-me decebuda pel que estic fent ara».

Més tard em dirà que Frosh, llegint la carta, va reconèixer el nom del pare i va trucar-li i li va dir que si es disposava a donar el nom del pare, valia més que expliqués al pare què faria. Ella em dirà que va telefonar al meu pare i que ell es quedà esgarriat

de saber d'ella, horroritzat pel que ella estava fent, i li va dir que mirar els programes d'Oprah i de Maury no feia per a ella.

Frosh m'està tornant boja amb les seves manipulacions. És una intromissió i una interrupció dels esdeveniments: a qui fa costat, què busca, qui intenta protegir? No vull que ningú em llegeixi el correu. Obro un apartat de correus. Telefono a Frosh i li demano que transmeti la meva nova adreça de correu a Ellen. Expressament no dono a Ellen el meu cognom, ni el número de telèfon. Com que no he tingut control sobre aquesta situació durant trenta-un anys, em cal mesurar les coses, moderar la quantitat de contacte.

El pare, un altre nom per buscar al directori de telèfons, un altre grup d'espais en blanc per omplir. Què significava el seu nom per a l'advocat? Per què va reconèixer-lo? Qui és el meu pare?

Telefono a un amic de Washington, un nadiu, un home que sap coses.

–Et sona el nom?

Hi ha una pausa.

–Sí. Venia a un dels clubs.

–Alguna altra cosa? –pregunto.

–Això és l'únic que em ve al cap. Si se m'acut res ja t'ho faré saber.

–Gràcies.

–Escolta, això és d'algú sobre qui escrius?

La setmana següent, sense avisar, els pares em vénen a veure a Nova York.

–Sorpresa!

Són increïblement amables, càlids i amorosos, com si jo tingués una malaltia terminal: sis mesos de vida.

–Ens agradaria convidar-te a sopar –diuen.

No puc anar-hi i no puc dir-los per què. Els envio a sopar, sabent que mentre siguin fora, li telefonaré.

La d'ella és la veu més terrorífica que he sentit mai: greu, nasal, pedregosa, vagament animal. Li dic qui sóc i ella xiscla:

–Ai, Déu meu! Avui és el dia més meravellós de la meua vida!

La seva veu, la seva emoció, surten a dolls, com signes de puntuació: no sé si riu o si plora. Al fons se sent un clic i una inspiració sobtada d'aire: fuma.

La trucada és emocionant, com el flirteig de la primera cita, com l'inici d'alguna cosa. Hi ha un torrent de curiositat, el desig de saber-ho tot de seguida. Com és la teua vida, com comencen i acaben els teus dies? Com et diverteixes? Per què has vingut i m'has trobat? Què vols?

Cada matís, cada detall significa alguna cosa. Sóc com una amnèsica a qui desperten. Coses que sé de mi mateixa, coses que existeixen sense paraules, el meu maquinari, els meus patrons mentals gravats..., parts de mi que són fonamentalment, inexorablement jo, tornen com un eco des de l'altre extrem, confirmades com una prova d'ADN. No és una sensació ben bé còmoda.

–Parla'm de tu..., qui ets? –diu ella.

Li dic que visc a Nova York, que sóc escriptora, que tinc un gos. Ni més ni menys.

Ella em diu que li encanta Nova York, que el seu pare venia a Nova York i que sempre tornava amb regals de la botiga de joguines FAO Schwartz. Em diu com estimava el seu pare, que va morir d'un atac de cor quan ella tenia set anys perquè «li agradava el menjar carregat».

Això em provoca un dolor immediat al pit: la idea que jo podria morir d'un atac de cor a principis de la meua vida, que ara em cal anar amb compte, que les coses de què més gaudeixo són perilloses.

Ella continua:

–Vinc d'una família molt estranya. No estem bé del tot.

–Què vols dir, «estranya»? –pregunto.

M'explica que la seva mare va morir d'un atac un parell d'anys abans. M'explica com se li va esfondrar la vida, com va traslladar-se de Washington a Atlantic City. M'explica que després que va tenir-me, la seva mare no va voler anar a l'hospital a recollir-la. Va haver d'agafar l'autobús fins a casa. M'explica que va caldre tota la seva força i coratge per buscar-me.

I aleshores afegeix:

–Has sabut res del teu pare? Estaria bé que tots tres poguéssim ajuntar-nos –diu–. Podríem venir tots a Nova York i anar a sopar.

Ho vol tot i ho vol de seguida, i això és massa per a mi. Estic parlant amb la dona que s'ha alçat amenaçadora, més gran que al natural, durant tota la meua vida, i estic aterrida. Hi ha una profunda fractura en els meus pensaments, una tornada que ressona contínuament: no sóc qui em pensava que era, i no tinc ni idea de qui sóc.

No sóc qui em pensava que era, i ella tampoc no és la reina de reines que jo havia imaginat.

–Encara no puc veure't.

–I per què no puc veure't?

Tinc la temptació de dir-li «ara mateix no pots veure'm perquè no sóc visible per a ningú, ni per a mi mateixa. M'he evaporat.»

–Quan podem tornar a parlar? –pregunta quan estem a punt de penjar–. Quan? Espero que em perdonaràs pel que vaig fer fa trenta-un anys. Quan puc veure't? Si diguessis que sí, vindria ara mateix. Seria davant de la teva porta. Em tornaràs a telefonar aviat? T'estimo. T'estimo molt.

Els meus pares tornen de sopar. Estic mirant una fotografia d'ella, una fotocòpia del carnet de conduir que l'advocat va fer-me arribar. Ellen Ballman, forta, cepada, ferotge, com una supervisora d'una presó. Hi ha una altra foto al sobre: Ellen amb una neboda i un nebot, amb animals de peluix al fons. Hi ha alguna cosa en la manera com el sentiment es reflecteix a la cara, alguna cosa vagament familiar. A les galtes, els ulls, les celles, el front veig rastres de mi mateixa.

–Com tenia el nom d'en Frosh? –pregunta la meva mare.

–Va dir que l'havia sentit una vegada i que mai no va oblidar-lo.

–Interessant –comenta la meva mare–, perquè en Frosh no va ser el primer advocat; el primer advocat es va morir i vam agafar en Frosh després que tu nasquessis, quan teníem alguns problemes.

–Quina mena de problemes?

–Ella no va signar els papers. Se suposava que els havia de signar abans de sortir de l'hospital i no ho va fer. I aleshores

vam arreglar-ho perquè anés a un banc a signar-los, i no s'hi va presentar. Mai no va signar res i quan vam anar al jutjat per primera vegada, el jutge no ens va deixar que t'adoptéssim perquè els papers no estaven signats. Va caldre més d'un any després d'allò i aleshores un segon jutge ens va permetre que adoptéssim sense una signatura. Durant tot un any vaig viure amb por. Em feia por deixar-te sola amb ningú excepte el papa i l'àvia, em feia por que si em tombava d'esquena, ella tornaria i tu desapareixeries.

Penso en la meva mare, que havia perdut una criatura sis mesos abans que jo nasqués, que l'havia acompanyat en entrar i sortir del món. Penso en ella que em rep com una mena de regal per a una persona que s'està recuperant i aleshores pateix perquè també jo pugui desaparèixer en qualsevol moment. No explico a la meva mare una de les primeres coses que va dir-me Ellen Ballman:

–Si hagués sabut on eres, hauria vingut i te m'hauria endut.

No dic a la meva mare que va resultar que Ellen Ballman no era lluny, a uns cinc quilòmetres.

–Em mirava les criatures –va dir-me Ellen–. I de vegades les seguia, i em preguntava si eren tu.

Les nostres converses són freqüents: li telefono un parell de cops per setmana però no li dono el meu número de telèfon. Són seductores, addictives, castigadores. Cada una em sacseja; cada una requereix un període de recuperació. Cada vegada que li explico alguna cosa, ella pren la informació i se la mira massa de prop, la reinventa i me la torna d'una ma-

nera que em deixa en un estat en què vull explicar-li menys, en què vull que no sàpiga res.

M'explica que mai no va tenir bona relació amb el seu padastre i que la seva mare era freda i cruel. Tinc la impressió que hi ha més en la història del que ella m'explica. Tinc la sensació que a casa passava alguna cosa que implicava el padastre, i que la mare ho sabia i en donava la culpa a ella..., la qual cosa explicaria l'animositat entre elles i per què Ellen, d'adolescent, es va veure empesa als braços d'un home molt més gran i casat. Mai no faig la pregunta de manera directa. Sembla impertinent; la seva necessitat de protegir-se és més forta que la meua necessitat de saber. Hi ha un desconeixement estrany i angoixat en gran part del que ella diu que fa difícil entendre la història sencera. Em recorda la Blanche DuBois de Tennessee Williams, que va de persona en persona, desesperada per aconseguir alguna cosa, per trobar alleujament del dolor inal·leujable. La seva manca de sofisticació em fa dubtar de si és d'intel·ligència limitada o si és senzillament d'una candidesa espaiosa.

—Vas pensar a avortar?

—La idea no em va passar pel cap. No podria haver-ho fet.

L'embaràs, dedueixo, era la manera perfecta de sortir de casa de la seva mare i entrar en la vida del meu pare. Devia semblar una bona idea, fins que el meu pare va negar-se a deixar la seva dona. Va intentar-ho. Va enviar Ellen a Florida dient que s'hi trobarien, però no va comparèixer mai. Al cap de tres mesos, enyorada, ella va tornar a Washington. Van agafar un apartament junts; durant quatre dies, ell va

viure amb Ellen. Aleshores va tornar, afirmant que «els seus fills l'enyoraven». Ellen va fer-lo detenir per una antiga ordenança de Maryland sobre abandonament. En aquells dies la seva muller també estava embarassada, d'un nen que va néixer tres mesos abans que jo.

—En un moment determinat va dir-me que em trobés amb ell al despatx del seu advocat —explica ella—, perquè poguéssim decidir una manera d'«ocupar-nos de tot». Vaig seure amb ell i el seu advocat i l'advocat va traçar un diagrama i va dir: «Hi ha un pastís i només hi ha aquests talls del pastís i això és l'únic que hi ha i ha de rutllar.» «No sóc un tall de pastís», vaig dir, i me'n vaig anar. Mai no m'havia enfadat tant. Talls de pastís. Vaig dir a la meva amiga Esther que esperava una criatura i que no sabia què fer. Ella va dir-me que coneixia algú que volia adoptar una criatura. Vaig dir-li que la criatura havia d'anar a una família jueva que la tractés bé. Parlava de tu com «la criatura». No sabia si eres nen o nena. Jo no podia tenir cura de tu tota sola..., les joves senyoretetes no tenien criatures totes soles.

S'interromp.

—Creus que, algun dia, ens podríem fer pintar un retrat de totes dues?

La seva petició sembla que vingui d'un altre món, una altra vida. Què en faria ella d'un retrat? Penjar-lo damunt la llar de foc a Atlantic City? Enviar-lo al meu pare per Nadal? Ellen és en un temps aturat, ple de fantasies del que podria haver estat. Després de trenta-un anys, ha tornat per tal de reclamar la vida que mai no va tenir.

—He de marxar. Faig tard per a sopar —dic.

—D'acord —respon ella—, però abans que marxis, posa't el jersei de caixmir perquè no agafis fred.

No tinc cap jersei de caixmir.

–Quan puc veure't? –torna a començar.

–Ellen, tot això és nou per a mi. Tu potser ho havies rumiat molt de temps abans de posar-te en contacte amb mi, però per a mi només han passat un parell de setmanes. M'he de prendre les coses amb calma. Tornarem a parlar aviat.

Penjo. El jersei és una fantasia d'Ellen, una imatge d'una experiència que no és la meva, sinó una que té sentit, transcendència en tots els altres llocs... en el seu passat.

M'estic perdent. Al carrer veig persones que s'assemblen: famílies on cada cara és una versió matisada de l'altra. Miro com s'estan drets, com caminen i parlen, variacions d'un tema.

Uns quants dies després, torno a provar-ho amb Ellen.

–El Ruggles ha dormit al passadís –diu.

Ruggles és l'animal de peluix que li vaig enviar, en un gest d'amabilitat. Aquesta nit Ruggles és jo.

Hi ha el clic d'un encenedor, l'aspiració d'una cigarreta.

–Estic enfadada amb tu, m'ho notes?

–Sí.

–Per què no em vols veure? –gemega–. M'estàs torturant. Cuides millor el teu gos que a mi.

Se suposa que jo he de tenir cura d'ella? És per això que ha tornat?

–Hauries d'adoptar-me..., i tenir cura de mi –diu.

–No puc adoptar-te –responc.

–Per què no?

No sé com respondre. No sé si parlem de fantasies o de realitats. Què se n'ha fet de l'expressió «en el màxim benefici de la criatura»? Qui és el progenitor i qui és la criatura? No puc dir que no vull una criatura de cinquanta anys.

–M'estàs espantant –és l'únic que aconseguixo dir.

–Per què no em vols perdonar? Per què sempre estàs enfadada amb mi?

–No estic enfadada amb tu –li dic, i és del tot cert. Entre totes les coses que estic, no estic enfadada amb ella.

–No estiguis enfadada amb mi per sempre. Si hagués sabut on eres, hauria vingut i t'hauria agafat i te m'hauria endut.

Imagineu-vos-ho: segrestada per la pròpia mare, la mateixa mare que m'havia donat en néixer. Vivia a menys de cinc quilòmetres d'on vaig créixer, i afortunadament no sabia qui era ni on era. No puc imaginar-me res de més aterridor.

–No estic enfadada amb tu.

Estic horroritzada per la manera com em veig en ella –el cargol fluix no resulta del tot desconegut– i espantada perquè al capdavant puc acabar rebutjant l'única persona a qui jo no havia tingut mai la intenció de rebutjar. Però no estic enfadada. No és que no perdoni. Com més parlem Ellen i jo, més m'alegro que em donés. No puc imaginar haver crescut amb ella. Jo no hauria sobreviscut.

–Has sabut res del teu pare? Em sorprèn que no hagi estat en contacte.

Se m'acut que «el meu pare» pot estar tenint la mateixa reacció davant d'ella que la que tinc jo, que ell m'iguali amb ella, i aquest pot ser un dels motius pels quals ell manté la distància. També se m'acut que pot ser que pensi que d'alguna manera ella i jo estem juntes en això, conspirant per aconseguir alguna cosa d'ell.

Li escric una carta per iniciativa meva, li faig saber com em va sorprendre l'aparició d'Ellen, i suggereixo que, tot i

que això és una cosa que ni ell ni jo no havíem demanat, intentem enfrontar-nos amb les coses amb una petita dosi d'elegància. Li parlo una mica de mi. Li dono una manera de posar-se en contacte amb mi.

Vaig al gimnàs. Damunt del meu cap hi ha una filera de televisors, la CNN, la MTV, i Cartoon Network. Miro una sèrie de dibuixos animats en què deixen un cistell que conté una cria d'ocell davant d'una porta de fusta excavada a la base d'un arbre. Les paraules *toc, toc* apareixen a la pantalla. Un gall gros obre la porta i cull el cistell. Hi ha una nota enganxada amb una agulla a la tela que cobreix el cistell.

BENVOLGUDA SENYORA,
SI US PLAU TINGUI CURA DEL MEU PETITÓ.
SIGNAT, LA GROSSA

El gall mira a dins; una cria d'ocell petita però guerrera treu el cap. El gall s'anima. Una imatge de la cria d'ocell en una paella balla pel cap del gall. Una gallina amb barret tou entra a la casa i fa marxar el gall. El gall està decebut. Jo sóc a la cinta contínua, plorant.

[...]